

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

Warszawa, dnia 20 lutego 2013 r. r.

DOLiS/DEC-196/13/10633,10637

dot. [...]

DECYZJA

Na podstawie art. 104 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.), art. 12 pkt 2, art.22, art. 18 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 pkt 3 i 4, art. 26 ust. 1 pkt 2 oraz art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.),

w zw. z art. 4 ust. 1-2 i 4 w zw. z art. 4 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie skargi Pani M. S., na przetwarzanie jej danych osobowych przez M.

I) nakazuję M., wypełnianie obowiązku informacyjnego z art. 24 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst. jedn. Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.), w stosunku do Pani M. S., poprzez:

a) udzielenie Pani M. S. informacji o prawie dostępu do treści swoich danych oraz ich poprawiania,

b) dobrowolności albo obowiązku podania danych, a jeżeli taki obowiązek istnieje, o jego podstawie prawnej.

II) w pozostałym zakresie odmawiam uwzględnienia wniosku.

Uzasadnienie

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła skarga podpisana przez Panią M. S., zwaną dalej Skarżącą oraz dwie inne osoby, na przetwarzanie jej danych osobowych przez Spółdzielnię Mieszkaniową [...] zwaną dalej Spółdzielnią. W treści ww. pisma podniesione zostało m.in., że cyt.: „(...) zwracamy się o skontrolowanie przestrzegania przepisów ustawy o odo przez Administrację Osiedla [...] (...) w związku ze zbieraniem danych dotyczących osób zamieszkujących w domach [...] w W. W dniu [...] kwietnia 2012 roku rozdano mieszkańcom tych budynków formularze (...) Mieszkańcy nie uzyskali wyjaśnień, w jakim celu zbierane są dane zawarte w formularzu (...) Osoby, na temat których zbierane były dane (...) nie zostały poinformowane o wynikających z ustawy odo prawach (...)”. Dodatkowo pismo zawierało żądanie usunięcie uchybień oraz usunięcie danych osobowych zebranych w ten sposób oraz przeprowadzenie kontroli w zakresie oceny prawidłowości przetwarzania i rejestracji zbiorów danych osobowych w Spółdzielni. Na skutek wezwania Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, zwanego dalej Generalnym Inspektorem, do uzupełnienia braków formalnych, Skarżąca pismem z dnia [...] czerwca 2012 r. wskazała, że cyt.: „(...) jestem osobą pokrzywdzoną (...) jestem jednocześnie Przewodniczącą organu statutowego M. [...]”. Z uwagi na treść powyższego pisma, a także na brak załączenia do akt niniejszego postępowania, pomimo poinformowania Skarżącej przez Generalnego Inspektora w tym zakresie, pełnomocnictwa do reprezentowania innych osób, przedmiotowe postępowanie dotyczyło jedynie ewentualnych nieprawidłowości w procesie przetwarzania danych osobowych Skarżącej przez Spółdzielnię. Ponadto pismem z dnia [...] października 2012 r. Skarżąca rozszerzyła przedmiot postępowania, wskazując, iż doszło do wykorzystania jej danych osobowych przez pracownika Spółdzielni do celów prywatnych, związanych z przygotowaniem pisma procesowego, skierowanego do Skarżącej.

W toku postępowania administracyjnego Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych ustalił co następuje.

1. W dniu [...] kwietnia 2012 r. Spółdzielnia doręczyła Skarżącej formularz zatytułowany „oświadczenie” w treści, którego należało wskazać osoby zamieszkujące lokal wraz z głównym lokatorem. Wypełnione i zwrócone w terminie 5 dni formularze miały posłużyć Spółdzielni w celu ustalenia stawki opłat z tytułu użytkowania lokali mieszkalnych.

2. Skarżąca wypełniła ww. formularz podając swoje dane osobowe w zakresie imienia, nazwiska oraz adresu zamieszkania. Wypełniony formularz Skarżąca przekazała do Administracji Osiedla [...]. Aktualnie powyższe dane Spółdzielnia przetwarza w celu realizacji zadań statutowych, w szczególności w celu ustalenia wysokości opłat o których mowa w art. 4 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116).

3. W dniu [...] października 2012 r. pracownik Spółdzielni wręczył Skarżącej sporządzone przez swojego pełnomocnika, wezwanie do zaprzestania naruszania dóbr osobistych. W treści tego pisma zawarte zostały dane osobowe Skarżącej w zakresie jej imion, nazwiska oraz adresu zamieszkania.

Po zapoznaniu się z całością zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Generalny Inspektor zważył, co następuje.

Ad. I. W niniejszej sprawie Generalny Inspektor ocenił legalności przetwarzania danych osobowych Skarżącej zawartych w doręczonych przez Spółdzielnię formularzach zatytułowanych „oświadczenie”, spełnienie przez Spółdzielnię obowiązku informacyjnego wynikającego z treści art. 24 ustawy o ochronie danych osobowych, a także wykorzystanie przez pracownika Spółdzielni danych osobowych Skarżącej do celów prywatnych.

Odnosząc się do materii związanej ze spełnieniem ww. obowiązku, wskazać należy, że przepis art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych, stanowi, że w przypadku zbierania danych osobowych od osoby, której one dotyczą, administrator danych jest obowiązany poinformować tę osobę o: adresie swojej siedziby i pełnej nazwie, a w przypadku gdy administratorem danych jest osoba fizyczna - o miejscu swojego zamieszkania oraz imieniu i nazwisku (pkt 1), celu zbierania danych, a w szczególności o znanych mu w czasie udzielania informacji lub przewidywanych odbiorcach lub kategoriach odbiorców danych (pkt 2), prawie dostępu do treści swoich danych oraz ich poprawiania (pkt 3), dobrowolności albo obowiązku podania danych, a jeżeli taki obowiązek istnieje, o jego podstawie prawnej (pkt 4). W myśl ust. 2 cytowanego przepisu, ust. 1 nie stosuje się, jeżeli: przepis innej ustawy zezwala na przetwarzanie danych bez ujawniania faktycznego celu ich zbierania (pkt 1), osoba, której dane dotyczą, posiada informacje, o których mowa w ust. 1 (pkt 2).

Mając na uwadze powyższe, zdaniem Generalnego Inspektora podkreślenia wymaga, że Spółdzielnia częściowo tylko wypełniła powyższe zobowiązanie. Kwestionowany formularz zawierał bowiem oznaczenie i adres siedziby administratora danych oraz wskazanie celu zbierania danych. Brak w nim informacji o prawie dostępu do treści swoich danych oraz ich poprawiania, a także dobrowolności albo obowiązku podania danych, a w przypadku istnienia takiego obowiązku wskazania jego podstawy prawnej.

Konkludując powyższe działanie Spółdzielni naruszyło przepisy ustawy o ochronie danych osobowych w ww. zakresie i dlatego zasadne jest w tym przedmiocie nakazanie przez Generalnego Inspektora usunięcia uchybienia przez Spółdzielnię stosownie do nakazu sformułowanego w punkcie I niniejszej decyzji.

Ad. II. Odnosząc się natomiast do kwestii legalności przetwarzania danych osobowych Skarżącej, wskazać należy, że przepisy ustawy o ochronie danych osobowych określają zasady postępowania przy przetwarzaniu danych osobowych przez osoby fizyczne i osoby prawne oraz

jednostki organizacyjne nie będące osobami prawnymi, jeżeli przetwarzają dane osobowe w związku z działalnością zarobkową, zawodową lub dla realizacji celów statutowych. Przetwarzaniem danych są wszelkie operacje wykonywane na danych osobowych, takie jak zbieranie, utrwalanie, przechowywanie, opracowywanie, zmienianie, udostępnianie i usuwanie, a zwłaszcza te, które wykonuje się w systemach informatycznych. Z kolei za dane osobowe uważa się wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej (art. 6 ust. 1 ustawy). Aby przetwarzanie danych osobowych było zgodne z prawem administrator jest obowiązany przetwarzać dane osobowe na podstawie przesłanek określonych w art. 23 ust. 1 pkt 1 – 5 (w przypadku tzw. danych zwykłych) lub w oparciu o art. 27 ust. 2 pkt 1 – 10 ustawy (w przypadku tzw. danych szczególnie chronionych). Katalog tych przesłanek legalizujących przetwarzanie danych osobowych jest zamknięty. Każda z nich ma charakter autonomiczny i niezależny. Oznacza to, iż przesłanki te co do zasady są równoprawne, a wobec tego spełnienie co najmniej jednej z przesłanek stanowi o zgodnym z prawem przetwarzaniu danych osobowych.

Generalny Inspektor w niniejszej sprawie badał, czy u podstaw procesu przetwarzania danych osobowych Skarżącej, znajduje się jedna z przesłanek dopuszczalności przetwarzania danych osobowych zawarta w art. 23 ust. 1 ww. ustawy. Zgodnie z tym przepisem, przetwarzanie danych osobowych jest dopuszczalne, gdy: osoba, której dane dotyczą, wyrazi na to zgodę, chyba że chodzi o usunięcie dotyczących jej danych (pkt 1), jest to niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa (pkt 2), jest to konieczne do realizacji umowy, gdy osoba, której dane dotyczą (pkt 3), jest jej stroną lub gdy jest to niezbędne do podjęcia działań przed zawarciem umowy na żądanie osoby, której dane dotyczą, jest niezbędne do wykonania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego (pkt 4), jest to niezbędne dla wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów realizowanych przez administratorów danych albo odbiorców danych, a przetwarzanie nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą (pkt 5).

Z okoliczności ustalonych w niniejszej sprawie wynika, że Spółdzielnia w celu ustalenia wysokości opłat z tytułu użytkowania lokali mieszkalnych, rozdała formularze, w których należało wskazać ilość osób zamieszkujących w konkretnym lokalu. W ocenie Generalnego Inspektora nie można przyjąć, by formularz narzucał na Skarżącą obowiązek podania danych osobowych osób zamieszkujących w jej lokalu, pozostawiając dla niej swobodę w tym zakresie. Pozyskane w ten sposób informacje zostały wykorzystane w celu ustalenia obowiązku wynikającego z art. 4 ust. 1-2 i 4 w zw. z art. 4 ust. 6 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. W myśl powyższych przepisów członkowie spółdzielni, którym przysługują spółdzielcze prawa do lokali, są obowiązani uczestniczyć w pokrywaniu kosztów związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w częściach przypadających na ich lokale, eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości stanowiących mienie

spółdzielni przez uiszczanie opłat zgodnie z postanowieniami statutu (art. 4 ust. 1). Natomiast osoby nie będące członkami spółdzielni, którym przysługują spółdzielcze własnościowe prawa do lokali, są obowiązane uczestniczyć w pokrywaniu kosztów związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w częściach przypadających na ich lokale, eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości stanowiących mienie spółdzielni przez uiszczanie opłat na takich samych zasadach, jak członkowie spółdzielni, z zastrzeżeniem art. 5 (art. 4 ust. 1¹). Powyższy obowiązek dotyczy także członków spółdzielni będących właścicielami lokali, którzy są obowiązani uczestniczyć w pokrywaniu kosztów związanych z eksploatacją i utrzymaniem ich lokali, eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości wspólnych, eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości stanowiących mienie spółdzielni przez uiszczanie opłat zgodnie z postanowieniami statutu (art. 4 ust. 2), oraz właścicieli lokali nie będących członkami spółdzielni obowiązanych uczestniczyć w pokrywaniu kosztów związanych z eksploatacją i utrzymaniem ich lokali, eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości wspólnych. Są oni również obowiązani uczestniczyć w wydatkach związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości stanowiących mienie spółdzielni, które są przeznaczone do wspólnego korzystania przez osoby zamieszkujące w określonych budynkach lub osiedlu. Obowiązki te wykonują przez uiszczanie opłat na takich samych zasadach, jak członkowie spółdzielni, z zastrzeżeniem art. 5 (art. 4 ust. 4). Za opłaty, o których mowa w ust. 1-2 i 4, odpowiadają solidarnie z członkami spółdzielni, właścicielami lokali nie będącymi członkami spółdzielni lub osobami nie będącymi członkami spółdzielni, którym przysługują spółdzielcze własnościowe prawa do lokali, osoby pełnoletnie stale z nimi zamieszkujące w lokalu, z wyjątkiem pełnoletnich zstępnych pozostających na ich utrzymaniu, a także osoby faktycznie korzystające z lokalu (art. 4 ust. 6). Niezależnie, zasygnalizowania wymaga, iż zgodnie z postanowieniem Statutu M. członek Spółdzielni obowiązany jest bezzwłocznie informować Spółdzielnię o zmianach liczby osób zamieszkałych w lokalu (§ [...] Statutu).

Dodatkowo podkreślić należy, iż w związku ze zróżnicowaniem obowiązków członków i nieczłonków spółdzielni w zakresie wnoszenia opłat na rzecz spółdzielni, a także w związku z wprowadzeniem możliwości przenoszenia własności lokali na członków spółdzielni i koniecznością zapewnienia rozliczeń właściwych dla sytuacji, gdy została ustanowiona odrębna własność lokali, na Spółdzielni spoczywa obowiązek prowadzenia odrębnie dla każdej nieruchomości ewidencji i rozliczeń kosztów, o których mowa w powyżej wskazanych przepisach prawa.

W związku z powyższym przetwarzanie danych osobowych Skarżącej zawartych w przedmiotowym formularzu, w ocenie Generalnego Inspektora wypełnia przesłankę wynikającą z art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy o ochronie danych osobowych, tzn. jest to niezbędne dla wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów realizowanych przez Spółdzielnię. Nie można ponadto uznać, by w tym przypadku doszło do naruszenia praw i wolności Skarżącej.

Mając na uwadze zarzut Skarżącej w zakresie wykorzystania jej danych osobowych przez pracownika Spółdzielni w celach prywatnych, stwierdzić należy, iż administrator danych osobowych, musi uwzględnić obowiązek respektowania zasady celowości przetwarzania danych osobowych, wyrażonej w art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych, w myśl którego administrator danych przetwarzający dane powinien dołożyć szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą, a w szczególności jest obowiązany zapewnić, aby dane te były zbierane dla oznaczonych, zgodnych z prawem celów i niepoddawane dalszemu przetwarzaniu niezgodnemu z tymi celami. Stosownie do art. 26 ust. 2 ww. ustawy przetwarzanie danych w celu innym niż ten, dla którego zostały zebrane, jest dopuszczalne, jeżeli nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą, oraz następuje: 1) w celach badań naukowych, dydaktycznych, historycznych lub statystycznych, 2) z zachowaniem przepisów art. 23 i 25.

Informacje zawarte w zebranych materiale dowodowym ujawniły, iż pracownik Spółdzielni wykorzystał dane osobowe Skarżącej, do których miał dostęp zgodnie z posiadanym upoważnieniem jako kierownik administracji osiedla, w celach prywatnych związanych z przygotowaniem przez jego pełnomocnika pisma w przedmiocie żądania zaprzestania naruszania dóbr osobistych. W ocenie Generalnego Inspektora, powyższe znajduje potwierdzenie zarówno w pismach składanych przez Skarżącą, jak i de facto w wyjaśnieniach Spółdzielni, powołującej się na oświadczenie pracownika, zgodnie z którym uzyskał on dane osobowe Skarżącej „w toku wykonywania różnych czynności w bloku przy ul. [...]”. Ponadto z przytoczonych przez Spółdzielnię wyjaśnień tego pracownika wynika, że „Pani S. wielokrotnie skarżyła się na nieprawidłowy sposób wykonywania przeze mnie moich obowiązków pracowniczych (...) stad byłem w miejscu jej zamieszkania, aby zobaczyć jak przedstawiają się tam różne aspekty mojej pracy. Przy okazji tych wizyt, Pani S. podawała mi swój adres”. Zatem w rozpatrywanej sprawie doszło do wykorzystania danych osobowych Skarżącej w celu prywatnym, czyli niewątpliwie innym niż cel, który może legalizować przetwarzanie danych osobowych przez Spółdzielnię zgodnie z art. 23 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych, stojąc także w sprzeczności z opisaną powyżej zasadą celowości przetwarzania danych.

Mimo, iż poczynione w sprawie ustalenia faktyczne oraz prawne wskazują, że niewątpliwie doszło do wykorzystania danych osobowych Skarżącej z naruszeniem ww. zasad ustawy, brak jest jednak podstaw do zastosowania przepisu art. 18 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych, w myśl którego w przypadku naruszenia przepisów tej ustawy Generalny Inspektor z urzędu lub na wniosek osoby zainteresowanej, w drodze decyzji administracyjnej, nakazuje przywrócenie stanu zgodnego z prawem. Wykorzystanie danych przez pracownika Spółdzielni miało charakter jednorazowy, ponadto nakaz taki w przedmiotowej sprawie byłby niemożliwy do wykonania ze względu na nieodwracalny charakter kwestionowanego zachowania, natomiast decyzja administracyjna nie może dotyczyć kwestii przyszłych, niepewnych, nie stwierdzonych w dniu jej wydania.

Niezależnie jednak od powyższego, ze względu na to, iż w ocenie organu miejsce miało naruszenie zasad ochrony danych osobowych, okoliczności opisane w skardze stały się dla Generalnego Inspektora impulsem do skierowania do Spółdzielni wystąpienia zmierzającego do zapewnienia przestrzegania przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, celem zapobieżenia występowania podobnych nieprawidłowości w przyszłości.

Odnosząc się do żądania Skarżącej w przedmiocie przeprowadzenia kontroli w zakresie oceny prawidłowości przetwarzania i rejestracji zbiorów danych osobowych w Spółdzielni, wskazać należy, że decyzja o przeprowadzeniu kontroli zgodności przetwarzania danych z przepisami o ochronie danych osobowych należy do autonomicznych uprawnień Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, w związku z czym nie jest podejmowana na wniosek stron.

Na marginesie stwierdzić trzeba, że sam fakt dokonania zgłoszenia określonego zbioru danych osobowych nie przesądza jeszcze o legalności przetwarzania danych osobowych, jest bowiem jedynie potwierdzeniem, że określona kategoria danych jest przetwarzana w zbiorze. A contrario – brak zgłoszenia określonej kategorii danych do rejestracji nie przesądza automatycznie o przetwarzaniu tych danych bezprawnie, jest to bowiem czynność o charakterze materialno-technicznym, której celem jest wywiązanie się administratora danych z określonych w ustawie obowiązków. Organ ochrony danych bada natomiast, niezależnie od procesu rejestracji zbioru danych osobowych, czy administrator danych legitymuje się podstawą prawną uzasadniającą przetwarzanie określonych kategorii danych osobowych.

W tym stanie faktycznym i prawnym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych rozstrzygnął, jak w sentencji.

Na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych oraz art. 129 § 2 w zw. z art. 127 § 3 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego, strona niezadowolona z niniejszej decyzji, w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia, może zwrócić się do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (adres: Biuro Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa) z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy.